

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē
॥ ēkaṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkaṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

śrīrāmalakṣmaṇābhyāṃ sītāyā anvēṣaṇaṃ tasyā anadhigamē
śrīrāmasya vilāpaśca

dr̥ṣṭvā”śramapadaṃ śūnyaṃ
rāmō daśarathātmajaḥ |
rahitāṃ parṇaśālāṃ ca
praviddhānyāsanāni ca ॥ 3.61.1 ॥

adṛṣṭvā tatra vaidēhīṃ
sannirīkṣya ca sarvaśaḥ |
uvāca rāmaḥ prākruśya
pragṛhya rucirau bhujau ॥ 3.61.2 ॥

kva nu lakṣmaṇa vaidēhī
kaṃ vā dēśamitō gatā |
kēnāhṛtā vā saumitrē
bhakṣitā kēna vā priyā ॥ 3.61.3 ॥

vṛkṣēṇāvārya yadi mām
sītē hasitumicchasi |

alaṃ tē hasitēnādyā

mām bhajasva suduḥkhitam || 3.61.4 ||

yaiḥ parikrīḍasē sītē

viśvastairmṛgapōtakaiḥ |

ētē hīnāstvayā saumyē

dhyāyantyāsrāvilēkṣaṇāḥ || 3.61.5 ||

sītayā rahitō'haṃ vai

nahi jīvāmi lakṣmaṇa |

vṛtaṃ śōkēna mahatā

sītāharaṇajēna mām || 3.61.6 ||

paralōkē mahārājō

nūnaṃ drakṣyati mē pitā |

kathaṃ pratijñāṃ saṃśrutya

mayā tvamabhiyōjitaḥ || 3.61.7 ||

apūrayitvā taṃ kālaṃ

matsakāśamihāgataḥ |

kāmavṛttamanāryaṃ vā

mṛṣāvādinamēva ca || 3.61.8 ||

dhik tvāmiti parē lōkē

vyaktaṃ vakṣyati mē pitā |

vivaśaṃ śōkasantaptaṃ

dīnaṃ bhagnamanōratham || 3.61.9 ||

māmihōtsrjya karuṇaṃ

kīrtirnaramivānṛjum |

kva gacchasi varārōhē
mā mōtsṛja sumadhyamē || 3.61.10 ||

tvayā virahitaścāhaṃ
tyakṣyē jīvitamātmanah |
itīva vilapan rāmaḥ
sītādarśanalālasaḥ || 3.61.11 ||

na dadarśa suduḥkhārtō
rāghavō janakātmajām |
anāsādayamānaṃ taṃ
sītāṃ śōkaparāyaṇam || 3.61.12 ||

paṅkamāsādya vipulaṃ
sīdantamiva kuñjaram |
lakṣmaṇō rāmamatyārtha -
muvāca hitakāmyayā || 3.61.13 ||

mā viṣādaṃ mahābuddhē
kuru yatnaṃ mayā saha |
idaṃ girivaraṃ vīra
bahukandaraśōbhitam || 3.61.14 ||

priyakānanasañcārā
vanōnmattā ca maithilī |
sā vanaṃ vā praviṣṭā syā -
nnalinīm vā supuṣpitām || 3.61.15 ||

saritaṃ vāpi samprāptā
mīnavañjulasēvitām |

vitṛāsayitukāmā vā

līnā syāt kānanē kvacit || 3.61.16 ||

jijñāsamānā vaidēhī

tvāṃ mām ca puruṣarṣabha |

tasyā hyanvēṣaṇē śrīman

kṣipramēva yatāvahē || 3.61.17 ||

vanam sarvam vicinuvō

yatra sā janakātmajā |

manyasē yadi kākutstha

mā sma śōkē manaḥ kṛthāḥ || 3.61.18 ||

ēvamuktaḥ sa sauhārdā -

llakṣmaṇēna samāhitaḥ |

saha saumitriṇā rāmō

vicētumupacakramē || 3.61.19 ||

tau vanāni girīmścaiva

saritaśca sarāṃsi ca |

nikhilēna vicinvantau

sītāṃ daśarathātmajau || 3.61.20 ||

tasya śailasya sānūni

śilāśca śikharāṇi ca |

nikhilēna vicinvantau

naiva tāmabhijagmatuḥ || 3.61.21 ||

vicitya sarvataḥ śailam

rāmō lakṣmaṇamabravīt |

nēha paśyāmi saumitrē
vaidēhīm parvatē śubhām || 3.61.22 ||

tatō duḥkhābhisanaptō
lakṣmaṇō vākyamabravīt |
vicaran daṇḍakāraṇyaṃ
bhrātaraṃ dīptatējasam || 3.61.23 ||

prāpsyasē tvaṃ mahāprājña
maithilīm janakātmajām |
yathā viṣṇurmahābāhu -
rbaliṃ baddhvā mahīmimām || 3.61.24 ||

ēvamuktastu vīrēṇa
lakṣmaṇēna sa rāghavaḥ |
uvāca dīnaya vācā
duḥkhābhihatacētanaḥ || 3.61.25 ||

vanaṃ suvicitaṃ sarvaṃ
padminyaḥ phullapaṅkajāḥ |
giriścāyaṃ mahāprājña
bahukandaranirjharāḥ |
nahi paśyāmi vaidēhīm
prāṇēbhyō'pi garīyasīm || 3.61.26 ||

ēvaṃ sa vilapan rāmaḥ
sītāharaṇakarṣitaḥ |
dīnaḥ śōkasamāviṣṭō
muhūrtaṃ vihvalō'bhavat || 3.61.27 ||

sa vihvalitasarvāṅgō
 gatabuddhirvicētanah |
 niṣasādāturō dīnō
 niḥśvasyāśītamāyatam || 3.61.28 ||

bahuśah sa tu niḥśvasya
 rāmō rājīvalōcanah |
 hā priyēti vicukrōśa
 bahuśō bāṣpagadgadaḥ || 3.61.29 ||

taṁ sāntvayāmāsa tatō
 lakṣmaṇah priyabāndhavam |
 bahuprakāraṁ śōkārtaḥ
 praśritaḥ praśritāñjaliḥ || 3.61.30 ||

anādr̥tya tu tad vākyam
 lakṣmaṇōṣṭhapuṭacyutam |
 apaśyam̐stām priyām sītām
 prākrōśat sa punaḥ punaḥ || 3.61.31 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 aranyakāṇḍē ēkaṣaṣṭitamah sargaḥ ||